

PORZĄDEK SŁUŻBOWY

DLA

ROBOTNIKÓW

KOPALNĀ WĘGLA KAMIENNEGO
I RUDY

W KRAKOWSKIM OKRĘGU GÓRNICZYM.

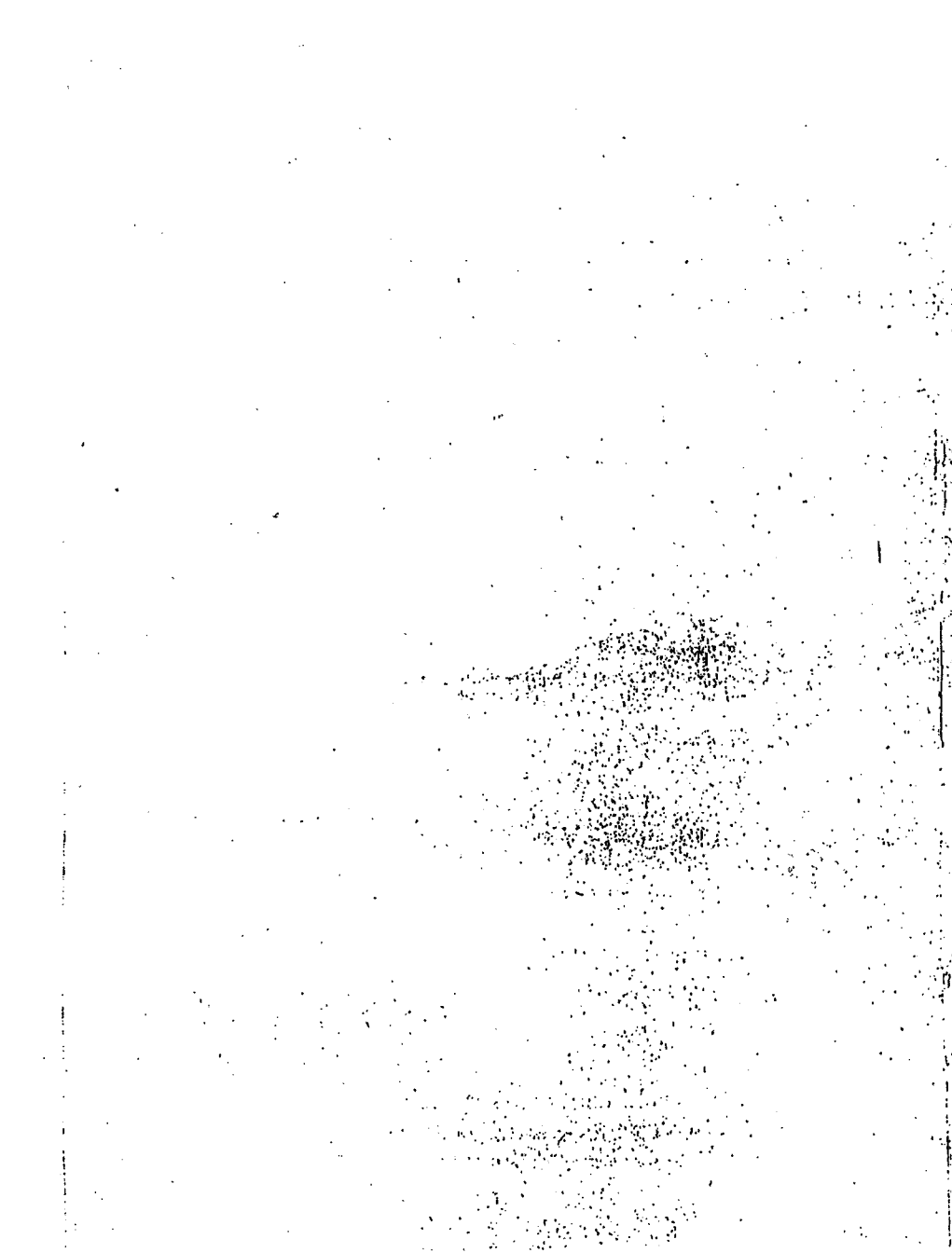
NAKLADEM 1-OO STOWARZYSZENIA GÓRNICZEGO W KRAKOWIE.

W KRAKOWIE,

OSIÓNKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ

pod zarządoin A. Szajłowskiogo.

1914.

Porządek służbowy dla robotników kopalń węgla kamiennego i rudy.

A). POSTANOWIENIA OGÓLNE.

§ 1.

Niniejszy porządek służbowy obowiązuje z dniem zatwierdzenia przez c. k. Władzę górniczą we wszystkich zakładach kopalnianych węgla kamiennego i rudy, położonych w obrębie c. k. Urzędu górniczego okręgowego w Krakowie.

§ 2.

Niniejszy porządek służbowy będzie wywieszony stale w salach zbornych i pracowniach, prócz tego zaś każdy robotnik otrzyma bezpłatnie jeden jego egzemplarz za potwierdzeniem odbioru. Potwierdzenie odbioru i następne pełnienie służby uważa się za milczące poddanie się przepisom tak niniejszego porządku służbowego jak i obowiązującego statutu Kasy brackiej i statutu I-go Stowarzyszenia górniczego.

§ 3.

Przestrzeganie niniejszego porządku służbowego należy do Naczelnika zakładu i Kierowników ruchu.

§ 4.

Przeciw zarządzeniu Naczelnika zakładu lub Kierownika ruchu, sprzeciwiającemu się niniejszemu porządkowi służbowemu, przysługuje stronom zainteresowanym zażalenie do c. k. Urzędu górniczego okręgowego w Krakowie w ciągu dni czterech od dnia wydania zarządzenia. Zażalenie nie posiada mocy wstrzymującej.

B). POSTANOWIENIA SZCZEGÓLWE.

I. Skład personalu robotniczego.

§ 5.

Personal robotniczy tworzą wszyscy robotnicy i robotnice zakładów górniczych tak pod ziemią jak i na dniu zatrudnieni.

§ 6.

Prawo przyjmowania robotników przysługuje Naczelnikowi zakładu i osobom przez niego upoważnionym.

§ 7.

Do robót podziemnych można przyjmować tylko osoby płci męskiej, które już ukończyły 14-ty rok życia. Robotników młodocianych t. j. młodzieńców od 14-go do ukończonego 16-go roku życia i dziewczęta od 14-go do ukończonego 18-go roku życia można zatrudniać tylko o tyle, o ile to nie przeszkadza ich rozwojowi szczytnemu. W szczególności nie można zatrudniać robotników młodocianych przy wyciąganiu kołowrotem, przy hamowaniu, wyciąganiu lub popychaniu naczyń, jakoteż wózków w chodnikach spadzistych, jak również wogóle wózków cięższych lub ciężej naładowanych, nadto nie można ich zatrudniać w podziemiu w miejscach, gdzie ciepota wynosi więcej niż 28° C., lub gdzie praca połączona jest z większem narażeniem zdrowia robotnika np. wskutek występowania nie przydatnych do oddychania gazów, pyłu i t. p., i wogóle przy tego rodzaju pracy, gdzie zdrowie robotnika łatwo na szwank może być narażone. (Rozp. min. z dnia 8. czerwca 1907. Nr. 140. Dz. p. p).

Położnica można zatrudniać dopiero w 6 tygodni po odbytym połogu.

§ 8.

Przyjęcie może nastąpić tylko po poprzednim przedłożeniu książki roboczej i po poddaniu się badaniu lekarza zakładowego celem stwierdzenia należytego zdrowia i uzdolnienia do pracy zawodowej.

Przyjętego robotnika i złożone przez niego dokumenta wpisuje się do księgi spisu robotników.

II. Obowiązki robotników.

§ 9.

Każdy przyjęty robotnik winien:

1) być posłusznym swym przełożonym i innym urzędnikom przedsiębiorstwa, okazywać im szacunek i poważanie;

2) prowadzić życie trzeźwe i obyczajne i żyć zgodnie z towarzyszami zwłaszcza podczas służby;

3) wykonywać starannie otrzymane polecenia, pracować pilnie, według najlepszej wiedzy i zdolności, a w szczególności:

a) stawić się regularnie bez spóźnienia przed rozpoczęciem dniówki w oznaczonej godzinie i w oznaczonym miejscu do codziennego zapisu w stanie trzeźwym, wypoczętym i zdolnym do pracy, spokojnie i przyzwyczajenie wyczekiwać przydzielenia roboty i udać się bez niepotrzebnej zwłoki na miejsce robocze;

b) przyjętą bez oporu przydzieloną robotę każdego rodzaju i o każdej porze, wedle wskazówek ściśle ją wykonywać, a w razie potrzeby podjąć się także robót niższego rzędu. W nadzwyczajnych wypadkach, grożących życiu, zdrowiu i mieniu, pracować za odpowiednim wynagrodzeniem ponad czas dniówkowy, a przy nagłych i nie dających się odwołać robotach stawić się do pracy nawet w niedzielę i święta;

c) dotrzymywać dniówki, w razie zaś konieczności opuszczenia roboty przed jej końcem, czy to wskutek słabości, czy też doznanego uszkodzenia, zawiadomić o tem zaraz swego bezpośredniego przełożonego, a z innych powodów opuszczać robotę tylko za uprzednim zezwoleniem kierownika lub jego zastępcy;

d) powiadomić przy zmianie dniówki swych następców o otrzymanych poleceniach i wskazówkach, odnoszących się do dalszego prowadzenia roboty, jak również o własnych spostrzeżeniach i następujących ważnych wydarzeniach;

e) po skończeniu dniówki oddać markę, a w razie potrzeby względnie zauważenia jakiegś niewłaściwości lub abnormalnego stanu w miejscu roboczym lub kopalni stawić się u przełożonego i o tem go zawiadomić;

f) przestrzegać jak najsumienniejszy instrukcyj, dotyczących zjazdu linowego, obsługi maszyn popędowych, należytego przewietrzania i wyprawy miejsc roboczych jak np. od-

powiedniczego podstępłowania węgla itp., zapobiegania wybuchowi ognia, a zwłaszcza przepisów, dotyczących obchodzenia się z materiałami wybuchowymi;

- g) przestrzegać i czuwać nad przestrzeganiem przez innych wszystkich zarządzeń tak c. k. Władzy górniczej jak i przełożonych organów t. j. urzędników, dozorców i przodkowych, a przede wszystkim zastosować się ściśle do przepisów i zarządzeń, które mają uchylić niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia robotników i innych osób lub zapobiedz wypadkom, zagrażającym ruchowi, istnieniu kopalni lub jej części składowych.

O swych spostrzeżeniach w tym kierunku należy powiadomić zagrożonych jak też swych bezpośrednich przełożonych;

- h) oszczędzać i szanować powierzone narzędzia i materiały, nie rozwlekać, a tem bardziej nie przywłaszczać sobie nieużytecznych sprzętów, materiałów i ich odpadków;
- i) przychodzić do roboty we wszystkie dni robocze, w razie przewidzianej przeszkody do pracy postarać się u Kierownika o urlop, a w razie chorobyawiadomić Kierownictwo, postarać się o wydanie kartki choroby i poddać się opiece lekarza zakładowego, któremu należy okazywać taki sam szacunek i poważanie jak swym przełożonym.

§ 10.

Robotnikowi nie wolno:

- a) zakłócać spokoju podczas modlitwy, zapisu lub wypłaty;
- b) używać do zjazdu i wyjazdu innych przyrządów prócz wskazanych; przy zjeździe lub wyjeździe drabinowym nieść ze sobą narzędzia lub mieć na nogach papiofle, przechodzić w podszybiach popod szyb lub przez pochylnie podczas ruchu;
- c) pracować w miejscach niowskazanych lub niedozwolonych oraz spać w kopalni, budynkach szybowych, izbach maszynowych, kotłowniach, magazynach itp.;
- d) używać innych materiałów wybuchowych prócz tych, które otrzyma zo strony Zarządu kopalni;
- e) przesuwać lub niszczyć znaków kontraktowych, mierniczych i granicznych, zabierać lub przemieniać marek i znaczków węglowych, narzędzi i ubrań, należących do innych robotników, podawać do zapisu tak dla siebie

Jak i dla drugich nieodbytych dniówek, napęłnić niedostatecznie lub nieodpowiednim urobkiem naczyńia wozowe — wogóle oszukiwać lub czynić kłamliwe doniesienia;

- f) uszkadzać i zanieczyszczać wszelkich przyrządów technicznych, budynków i pomieszczeń, oraz miejsc roboczych; robotnik winien posługiwać się wyłącznie na ten cel urządzonymi wychodkami w kopalni względnie na powierzalni;
- g) palić tytoniu w miejscach i kopalniach, w których to jest zabronione, jak również przynosić ze sobą napojów upajających.

§ 11.

Przy robotach przekazanych partyom robotniczym pierwszy czytany robotnik staje się przełożonym partyi i odpowiada za wykonanie roboty i przestrzeganie środków przezorności. W razie jego nieobecności obowiązki te przechodzą na drugiego z rzędu czytanego robotnika partyi, względnie na zastępcę, ustanowionego i przydzielonego przez dozorcę.

Tak ustanowionych przełożonych (przodkowych) winni członkowie partyi bezwarunkowo słuchać. Zażalenia należy wnosić w pierwszej linii do przydzielonego dozorcę.

§ 12.

W razie niewłaściwego obajścia się dozorców z robotnikami mają robotnicy wnieść zażalenie do Kierownika ruchu lub Naczelnika zakładu.

O ileby robotnicy nie wnosili próby lub zażalenia przed Naczelnikiem zakładu lub Kierownikiem przez delegatów, stanowiących miejscowy Wydział robotników (§ 55. Stat. I. Stowarz. górń. w Krakowie), mogą wysłać osobne delegacye, składające się najwyżej z 3 osób.

§ 13.

Wszyscy górnicy powinni o ile możności używać ubioru górniczego, a szczególnie jawić się przy każdej uroczystości górniczej i używać przy spotkaniu wzajemnem lub z przełożonymi starodawnego górniczego „Szczęść Boże“.

III. Czas i trwanie roboty.

§ 14.

Czas i trwanie roboty ma odpowiadać ustawowym postanowieniom, a w szczególności:

a) w kopalniach węgla dniówka dla robotów podziemnych nie może trwać dłużej niż 9 godzin, w które wlicza się tak wjazd jak i wyjazd z kopalni.

Przerwy w pracy, wynikające z samej natury przedsiębiorstwa, jakoteż wszelkie inne przestanki mają być wliczone w czas trwania dniówki tych robotników zatrudnionych pod powierzchnią ziemi, których dzionna dniówka po myśl wyższego postanowienia nie może przenosić 0 godzin. Jeżeli jednak spędzono ją na powierzchni ziemi, nie wlicza się w czas trwania dniówki czasu potrzebnego na wjazd i ponowny wyjazd.

b) w kopalniach rudy, jak również przy wszystkich robotach na powierzchni, obowiązuje dniówka dwunastogodzinna z dwugodzinnym odpoczynkiem, właściwy więc czas roboty trwa 10 godzin.

W robotach, które nie pozwalają utrzymania regularnych odpoczynków, przerwy mają nastąpić w czasie odpowiadającym właściwościom dotyczącego ruchu i będą podane do wiadomości robotników w odpowiedni sposób.

W porze nocnej t. j. w czasie od godziny 8 wieczorem do 5 godziny rano nie wolno zatrudniać kobiet ani dziewcząt bez względu na ich wiek, ani młodocianych robotników płci męskiej; wyjątkowo w zakładach, gdzie wykonuje się pracę w 2 dniówkach dziennych, można robotnice z ukończonym 18-tym rokiem życia zatrudniać do godziny 10 wieczorem, a młodocianych robotników płci męskiej do godziny 11 wieczorem.

Wyznaczone dla robotników młodocianych odpoczynki mają trwać w ciągu dniówki o 1 godzinę dłużej niż analogiczne odpoczynki robotników dorosłych i mają być w ten sposób rozdzielone, by czas pracy między odpoczynkami z reguły nie trwał dłużej niż 4 godziny, wyjąwszy wypadków, gdzie właściwości ruchu tego rodzaju rozdział pracy uniemożliwiają. (Rozporządzenie ministerjalne z dnia 8. czerwca 1907, Nr. 146. Dz. p. p.).

§ 15.

Powyższe ograniczenia trwania dniówki i roboty nie mają zastosowania w razie nagłego niebezpieczeństwa życia, zdrowia lub mienia, w tych więc wypadkach robotnicy na wezwanie Kierownictwa są obowiązani odbywać dłuższe dniówki od normalnych, a więc ponad 9 względnie 10 godzin rzeczywistej pracy.

Robotników młodocianych można w tych wypadkach tylko wówczas zatrudniać, jeżeli nie ma dostatecznej ilości robotników dorosłych i o ile dotycząca praca odpowiada ich siłom szczytnym. (Rozp. min. z dnia 8. czerwca 1907 Nr. 146 Dz. p. p.).

Naturalnie trwałe i przewidziane przedłużenie dniówek może nastąpić tylko za zezwoleniem c. k. Władzy górniczej.

§ 16.

W niedziele i uroczyste święta mają być zawieszono wszelkie roboty z wyjątkiem tych, które wymagają ustawicznej ciągłości lub które tylko podczas zastanowienia ruchu mogą być wykonane n. p. odwodnianie, wiatrowanie, roboty w kuzawce, utrzymywanie kopalni w porządku i bezpieczeństwie tak na dole jak i na powierzchni i t. p., jeżeli z wyjątkiem niezbędnego ładowania urobku, o ile zezwoli na nie c. k. Władza górnicza.

Spoczynek niedzielny rozpoczyna się w niedzielę najpóźniej o godzinie 6-tej rano równocześnie dla wszystkich robotników i trwa pełnych 24 godzin, licząc od chwili jego rozpoczęcia. (Nowela robotnicza z dnia 21. czerwca 1884. § 4).

O ileby w granicach postanowień § 4 noweli robotniczej z dnia 21. czerwca 1884. przydzielono robotników młodocianych do pracy w niedzielę, należy im w ciągu następnego tygodnia przeznaczyć jeden dzień do odpoczynku. (Rozp. min. z dnia 8. czerwca 1907. Nr. 146. Dz. p. p.).

IV. Oznaczenie i wypłata zarobku.

§ 17.

Każdemu robotnikowi ma być obliczona jego należność odpowiednio do rzeczywistej pracy i po odciągnięciu ustawa- dozwolonych strąceń wypłacona gotówką.

§ 18.

Wysokość płac dziennych jak również płac akordowych poszczególnych kategorii robotników ustanawia Naczelnik zakładu lub Kierownik ruchu. Poszczególne akordy należy oznaczyć najpóźniej w pierwszej połowie okresu wypłaty i ogłosić w izbie zapisu. Obowiązują one przez cały okres, dla którego je ustanowiono.

Przedstawienia, przeciw nowo oznaczonym płacom należy wnieść w trzech dniach od chwili uwiadomienia przez Kierownika lub jego zastępcę, a o ile tego uwiadomienia nie było, — od ogłoszenia w cechowniach; w przeciwnym razie uważa się je za przyjęte.

Każdą ogólną zmianę płac dniówkowych lub cen akordowych podaje się robotnikom do wiadomości. Obowiązują one, o ile dotyczą niższej płacy, w 14 dni po ogłoszeniu.

Jeżeli zajdzie zmiana stosunków pracy, spowodowana odmiennością warunków miejscowych, Kierownik lub jego zastępca ma prawo zmienić oznaczony akord także w ciągu okresu wypłaty; gdyby w tym wypadku robotnik wypowiedział robotę wskutek zmiany zarobku akordowego; to za czas wypowiedzenia należy mu się płaca według nowo unormowanej dla jego roboty płacy akordowej, o ile w tem samym miejscu pracy pozostaje.

§ 19.

Ilość wózków i gatunek urobku z każdego przodku ma Kierownictwo uwidocznić w cechowniach po skończonej dniówce, względnie w inny odpowiedni sposób podać do wiadomości strony interesowanej. Przedstawienia przeciw dokładności tych zapisów można wnieść u Kierownika ruchu w ciągu 24 godzin po ukończonej dniówce, względnie ich ogłoszeniu.

Roboty akordowe odbiera po upływie każdego okresu zarobkowego Kierownik ruchu albo wyznaczony przez niego urzędnik lub dozorca. Przy odbiorze mają być obecni interesowani robotnicy. Gdyby dotyczący robotnicy nie chcieli być obecni przy odbieraniu roboty akordowej, ma się odbyć odbiór w obecności dwóch świadków.

Ewentualne zarzuty można wnieść tylko przy samym odbiorze akordu; późniejsze zarzuty nie będą uwzględniane.

§ 20.

- Z obliczonego zarobku można potrącić przy wypłacie:
- a) wkładki do Kasy brackiej oraz opłaty do 1. Stowarzyszenia górniczego w myśl § 93. stat. Stowarz.
 - b) kary pieniężne, nałożone na mocy niniejszego porządku służbowego lub statutu Kasy brackiej;
 - c) pobrane zaliczki na poczet zarobku;
 - d) pożyczki z kasy zakładowej;
 - e) należność za pobrane materiały rozsadzające i za materiały lub przedmioty, pobrane odpłatnie z zapasów zakładowych, oraz za artykuły spożywcze, pobrane z magazynów spożywczych, zostających pod kontrolą właściciela zakładu;
 - f) należność za odpłatnie pobrany materiał opałowy, jeżeli pobrana ilość przekracza wyznaczony deputat, o ile tonaż w danym przedsiębiorstwie istnieje; dalej wolno potrącać należność za materiał do oświetlenia, pobrany dla własnego użytku domowego ponad ilość wydawaną bezpłatnie dla celów kopalnianych, a nadto należność wypośredkowaną w każdym wypadku za uszkodzenie lampek i narzędzi wydawanych bezpłatnie;
 - g) umówiony czynsz najmu pomieszczeń i budynków, oraz dzierżawy gruntów zakładowych;
 - h) wkładki do kas zapomogowych lokalnych, o ile statuta tychże zostały potwierdzone przez c. k. Władze górnicze.

§ 21.

Wypłata zarobków robotniczych odbywa się regularnie co 14 dni po ukończeniu każdego dwutygodniowego okresu zarobkowego.

Data kalendarzowa poszczególnych dni wypłaty podana będzie do wiadomości przez ogłoszenie w sali zapisu z góry za cały rok w dniu 1. stycznia każdego roku.

Czas potrzebny na wypłatę zarobków wliczać należy do prawidłowego czasu trwania służby.

W lokalach gospód i szynkowni nie wolno uskutecznić wypłaty zarobków.

W razie oddalenia lub wystąpienia robotnika, względnie powołania tegoż do służby wojskowej, nastąpi wypłata równocześnie z chwilą zwolnienia robotnika z obowiązku służbowego.

Robotnikom jednak, których zarobek akordowy nie może być natychmiast w zupełności obliczony, wypłaca się przy odejściu zaliczkę, dochodzącą w przybliżeniu do wysokości przypuszczalnego zarobku, resztę zaś otrzyma robotnik po upływie czasu dla dokładnego obliczenia zarobku niezbędnie potrzebnego i to albo do rąk własnych w razie zgłoszenia się, lub też za pośrednictwem poczty pod wskazanym adresem. Dzień, w którym wypłata resztlującego zarobku nastąpi, należy zawsze z góry podać do wiadomości występującego z pracy robotnika.

§ 22.

Każdy robotnik powinien stawić się przy wypłacie osobiście, może jednak w razie przeszkody brać za pośrednictwem zaufanej osoby swój zarobek.

Osoba ta musi być znaną urzędnikowi lub dozorczy, z obowiązku przy wypłacie się znajdującemu, albo też wykazać się legitymacją wystawioną przez Zarząd zakładu.

Pobierający wypłatę otrzymuje kartkę lub woreczek, na którym uwidacznia się ogólny zarobek za ubiegły okres płatniczy z wyszczególnieniem ilości przerobionych dniówek, wszystkich potrąceń i pozostałej reszły zarobku.

Wyasygnowane przy wypłacie zarobki i zaliczki mają robotnicy przyjętą w ilości wywołanej, a ewentualne pomyłki co do kwoty i prawdziwości monety przedstawić natychmiast przy stole płatniczym celem sprostowania. Przez pobranie pieniędzy uznaje robotnik zgodność otrzymanej kwoty z ilością wywołaną.

Zażalenia na rzekome ukrócenie zarobku lub niuzasadnione potrącenia należy zgłosić do Kierownika ruchu lub tegoż zastępcy w trzech następujących dniach po dniu wypłaty.

Zażalwa się je w dalszych trzech dniach. Późniejszych reklamacyj nie będzie się już uwzględniać z powodu zamknięcia rachunków.

V. Świadczenia zakładów na rzecz robotników.

§ 23.

Żadnego robotnika nie można zmusić do wynajmowania pomieszczeń lub wdzierżawiania gruntów zakładowych, jak również do pobierania od właściciela lub za jego po-

średnictwem jakichkolwiek artykułów lub materiałów z wyjątkiem narzędzi i materiałów wybuchowych.

§ 24.

Światło i narzędzia dostarczane będą robotnikom bezpłatnie; za uszkodzenie tych środków roboczych odpowiada robotnik tylko w razie jego zawinienia.

Środki wybuchowe i inne środki robocze, które wydaje się robotnikom z zastrzeżeniem potrącenia z zarobku, policzone będą po cenie własnych kosztów. Ilość i cenę pobranych środków wybuchowych i innych środków roboczych należy wykazać robotnikom za każdy okres płacy w wykazie zarobków.

Wydawanie robotnikom z zapasów zakładowych wszelkich innych materiałów i sprzętów jak również środków żywności z zakładowego magazynu spożywczego odbywa się bezinteresownie, jedynie za zwrot własnych kosztów.

§ 25.

Nikt nie jest zobowiązany do poboru środków żywności z magazynu spożywczego, prawo zaś do pobierania środków żywności przysługuje w miarę zarobku tylko tym robotnikom (względnie ich najbliższej rodzinie), którzy pracują w odnośnym zakładzie i to tylko w takiej ilości, jaka odpowiada rzeczywistości ich zapotrzebowaniu.

Pobierania środków żywności odbywa się na podstawie cennika stale w cichowniach wywieszonych, który zawiera wykaz wszystkich wydawanych z magazynu artykułów spożywczych wraz z ich cenami jednostkowymi. Zmiana tych cen w cenniku oraz obliczanie według nowych cen nastąpić może jedynie z początkiem miesiąca kalendarzowego.

Każdy robotnik pobierający środki żywności z magazynu spożywczego otrzyma książeczkę, w której uwidoczni się każdorazowo ilość i cenę jednostkową pobranych wiktuałów, jakoteż kredytowaną należność.

Odstępowanie lub sprzedawanie tych wiktuałów osobom przy zakładach niezatrudnionym jest zabronione. Robotnikiem, którym udowodniono przekroczenie tego przepisu, może Zarząd odmówić prawa korzystania z poboru środków żywności z zakładowych sklepów spożywczych.

§ 20.

Mieszkania i sypialnie zakładowe, wynajęte lub używane przez robotników, mają oni utrzymywać czysto, w dobrym stanie i odpowiednio przewietrzać, a każde przez siebie spowodowane uszkodzenie wynagrodzić lub naprawić własnym kosztem. W razie rozwiązania stosunku służbowego mieszkańcy należy opróżnić do dnia 14, jeżeli zaś mieszkanie wypowiedziano mimo dalszego trwania stosunku służbowego, opróżnienie ma nastąpić w ciągu dni 14, jednakże tylko 1-go i 16-go dnia w miesiącu. W obu razach zbiory obsianych gruntów należą do tych robotników, którzy poczynili zasiewy własnym kosztem.

VI. Kary porządkowe.

§ 27.

Przekroczenia niniejszego porządku służbowego podpadają karom dyscyplinarnym bez względu na ewentualne skutki postępowania sądowo-karnego, administracyjnego lub policyjnego i bez względu na ewentualne dochodzenie zwrotu wyrządzonej szkody.

Kary te są następujące:

- a) napomnienie lub nagana,
- b) kara pieniężna,
- c) przeniesienie do innej kategorii robotniczej (degradacya),
- d) wydalenie z pracy bez poprzedniego wypowiedzenia.

§ 28.

Naganę lub ostre napomnienie i wskazanie na skutki powtórzonego zaniedbania obowiązków. wyraża się osobom, które popełniły mniejsze przekroczenie i które nie były jeszcze karane.

Kary pieniężne (grzywny) wymierza się w miarę winy i powtarzania się przewinienia w wysokości od $\frac{1}{4}$ do 3 dniówek tej kategorii, do której winny należy według istniejącej zasady płacy.

Przeniesienie do niższej kategorii (degradacya) następuje w razie powtarzającego się niewypełniania wyznaczonej roboty lub takiegoż zaniedbywania obowiązków, wypływających ze stosunku służbowego.

Degradacya trwa od 3 do 14 dni w miarę przewinienia.

§ 29.

Wydaleniem z pracy bez poprzedniego wypowiedzenia może być karany:

- a) kto został sądownie uznany winnym albo zbrodni, albo występku lub przekroczenia wynikającego bądź z zysku zysku bądź też z naruszenia publicznej obyczajności;
- b) kto dopuścił się występku lub przekroczenia przeciw bezpieczeństwu osoby, życia, zdrowia lub własności swego pracodawcy lub jego urzędnika;
- c) kto się dopuścił większej kradzieży lub sprzeniewierzenia własności kopalni, w szczególności kto dopuścił się kradzieży dynamitu lub prochu;
- d) kto korzystając z nabytych w służbie wiadomości o słaskach kopalni, działał na jej niekorzyść;
- e) kto wykroczył w większej mierze przeciw głównym obowiązkom wierności i pilności, jakoteż winnego swym przełożonym uszanowania i posłuszeństwa, w szczególności kto w zamiarze podwyższenia płacy lub wogóle dla osiągnięcia dogodniejszych warunków pracy namówił robotników do oporu lub innego sprzeciwiania się w służbie, albo też do bezprawnej czynności przeciw swemu pracodawcy lub jego funkcjonariuszom;
- f) kto nie stosując się do przepisów wydanych przez c. k. Władzę górniczą i Zarząd kopalni, przez karygodne niedbalstwo i nieuwagę w wykonywaniu roboty, albo też przez zaniedbanie zwykłych środków ostrożności naraził trzecie osoby na niebezpieczeństwo życia lub zdrowia, lub spowodował okoliczności mogące zaszkodzić ruchowi albo istnieniu kopalni i jej części składowych;
- g) kto przesuwa rozmyślnie lub niszczy znaki miernicze, graniczne lub kontraktowe i przemienia lub zabiera znaczki węglowe;
- h) kto po raz trzeci dopuścił się tego samego przekroczenia lub popełnił swawolnie rozmaite przekroczenia niniejszych przepisów służbowych;
- i) kto przy zawieraniu umowy zataił miejsce swego poprzedniego zatrudnienia lub przedstawił fałszywe lub sfałszowane świadectwa.

§ 30.

Za wydalonego bez poprzedniego wypowiedzenia uważa się także robotnika:

1) który bez poprzedniego zgłoszenia się z jakiegokolwiek powodu najmniej przez 6 dni z rzędu do pracy nie stanął i nieobecności swej nie usprawiedliwił, lub w przeciągu jednego miesiąca opuścił samowolnie 12 dniówek roboczych. Stosuje się to również do robotników, biorących udział w bezrobociu;

2) który wprawdzie opowiedział się jako chory, jednakowoż nie korzystał przez przeciąg 6 dni z pomocy lekarskiej i nie powiadomił o tem Naczelnika zakładu lub Kierownika ruchu;

3) każdego urlopnika wojskowego, który po swym powrocie z wojska bez ważnych powodów nie zgłosił się do roboty w przeciągu dni 14.

§ 31.

Przy wymiarze powyższych kar należy uwzględnić okoliczności łagodzące i obciążające. Każde zatem ukaranie robotnika ma poprzedzać śledztwo dyscyplinarne, przy którym należy przesłuchać obwinionego i jego towarzyszy.

Kto dopuścił się równocześnie kilku karygodnych przekroczeń, podpada karze, zagrożonej za najcięższe z tych przekroczeń.

§ 32.

Prawo nakładania kar i wyznaczania ich wysokości przysługuje Kierownikowi ruchu lub jego zastępcy, względnie Naczelnikowi zakładu, co nie narusza jednak przepisów § 4.

Wymierzona kara wciąga się do osobnego protokołu, a można je także podać dla przestrogi do wiadomości robotników przez ogłoszenie na tablicy w izbie zbornej.

Wszelkie kary pieniężno wytrąca się z płacy; wpływają one do przynależnej Kasy chorych.

VII. Rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 33.

Każde rozwiązanie umowy o pracę tak ze strony robotników jak i pracodawcy nastąpić ma z reguły po poprzednim 14-dniowym wypowiedzeniu.

Przy takim rozwiązaniu umowy o pracę żadna strona nie ma obowiązku podawania powodów.

Robotnicy, których przyjęto wyraźnie na próbę, mogą w czasie próby, której czas ogranicza się do jednego tygodnia, wystąpić z roboty lub być wydalonі bez wzajemnego 14-dniowego wypowiedzenia.

Natychmiastowe wydalenie nastąpi w wypadkach, oznaczonych w §§ 29 i 30.

§ 34.

Podczas trwania wypowiedzenia ma robotnik odrabiać regularnie i należycie wszystkie dniówki. Nie stosujących się do tego można ukarać po myśli § 27. przedewszystkiem karami pieniężnymi.

§ 35.

Il z powodu zdarzeń żywiołowych, przeszkód w ruchu, braku zbytu i t. p. zmuszony będzie Zarząd przedsiębiorstwa ograniczyć pracę przez wypuszczenie całych dniówek lub też ich części, natenczas robotnicy nie mogą żądać wynagrodzenia za utracone dniówki. Wolno im jednak po zgłoszeniu się wystąpić z pracy bez wypowiedzenia, jeżeli, licząc w tył od dnia zgłoszenia, utracili trzy całe dniówki w ostatnich dniach ośmiu. Spoczynku w niedziele i święta nie można uważać jako utraty dniówki w powyższem rozumieniu.

§ 36.

Bez poprzedniego wypowiedzenia, a tylko za zwykłym oznajmieniem, może robotnik wystąpić z roboty w następujących wypadkach:

- a) w razie stwierdzonej czynnej zniewagi, ciężkiej obrazy lub powtarzającego się złego obchodzenia się ze strony przeciwnych;
- b) w razie niewypłaconia mu zarobku w należnej wysokości i w należytych czasie;
- c) w razie odmówienia przyznanego utrzymania;
- d) w razie niedotrzymania innych istotnych warunków umowy.

§ 37.

Każdy robotnik, opuszczający robotę lub wydalonу z pracy, otrzyma złożone przez siebie dokumenta jak również świadectwo odejścia, wpisane do książki robotniczej.

VIII. Postanowienia końcowe.

§ 38.

Do załatwienia sporów powstałych ze stosunku pracy : płacy między właścicielem zakładu a robotnikami może być powołany na podstawie §§ 29 i 30 ust. z dnia 24. sierpnia 1896. Nr. 156. Dz. u. p. Sąd polubowny I-go Stowarzyszenia górniczego. Sąd ten jednak jest o tyle właściwym, o ile poddadzą mu się obie strony, a sprawę wniesiono albo w czasie trwania stosunku służbowego, albo najpóźniej w 80 dni po jego rozwiązaniu.

We wszystkich innych wypadkach spory ze stosunku pracy i płacy należą do zakresu sądów zwyczajnych.

§ 39.

W razie potrzeby mogą być wydane w uzupełnieniu niniejszego porządku służbowego szczegółowe przepisy służbowe dla poszczególnych kategorii robotniczych. Uzupełnienia te muszą się powołać na niniejszy porządek służbowy i nabywają mocy obowiązującej od dnia zatwierdzenia przez c. k. Władzę górniczą.

I-sze Stowarzyszenie górnicze w Krakowie.

L. 35 ex 1907.

Kraków, dnia 23. kwietnia 1907.

Uchwalono na mocy § 2 al. 3, § 24 al. 2, § 31 al. 6 i § 33 al. 7 statutu I-go Stowarzyszenia górniczego w Krakowie na posiedzeniu w dniu 28. listopada 1906 i 13. stycznia 1907.

Przydant:

(L. S.)

Dr. Włodzimierz Szarkawski m. p.

Przewodniczący Wydziału I. grupy: Przewodniczący Wydziału II. grupy:

Hugo Kowarszyk m. p.

Jan Dołajko m. p.

C. k. Urząd górniczy okręgowy w Krakowie.

L. 8285 ex 1907.

Kraków, dnia 5. sierpnia 1907.

Zatwierdza się:

- 1) dla kopalni węgla kamiennego „Jaworznioklego gwarestwa węglowego” w Jaworznie, zastąpionych przez pełnomocnika i dyrektora kopalni Maurycego Katsera;

- 2) dla kopalni węgla kamiennego „galioijskich akcyjnych Zakładów górniczych“ w Bierszy i Tenczynku, zastąpionych przez dyrektora kopalni Antoniego Schmitzka;
- 3) dla kopalni węgla kamiennego Towarzystwa „Société anonyme minière et industrielle“ na Borach ad Jehen, zastąpionej przez pełnomocnika Roberta Doma;
- 4) dla kopalni węgla „Pawła Hławozki“ w Tenczynku, zastąpionej przez pełnomocnika i dyrektora kopalni Józefa Hromka;
- 5) dla kopalni węgla kamiennego „gwarantowa Brzeszoz“ w Brzeszozach, zastąpionej przez dyrektora kopalni Franciszka Drobnaka;
- 6) dla kopalni węgla kamiennego Towarzystwa „Compagnie galloenne de mines“ w Libiążu małym, zastąpionej przez pełnomocnika i dyrektora kopalni Piotra Gasoa;
- 7) dla kopalni węgla kamiennego „Ryszarda Laskowskiego sen. i Spółki“ w Tenczynku, zastąpionych przez pełnomocnika Ryszarda Laskowskiego sen.;
- 8) dla kopalni rudy ołowianej i galmanu „spadkobierców Jerzego de Glescha“ w Kątach, zastąpionych przez pełnomocnika i dyrektora kopalni Klemensa Vogta;
- 9) dla kopalni rudy żelaznej i węgla kamiennego „gwarantowa Czarna“ w Czerny, zastąpionej przez pełnomocnika i dyrektora kopalni Jana Bondkowskiego;
- 10) dla kopalni węgla kamiennego, galmanu i rudy żelaznej „austriackiego Towarzystwa górniczo-hutniczego“ w Luszowicach i Górach luszowickich, zastąpionych przez pełnomocnika Jana Baumgartnera;
- 11) dla kopalni i płuczki galmanu „braci Rosenbaumów“ w Płokach, zastąpionej przez pełnomocnika Szymona Rosenbauma.

Wszelkie dawniejsze porządki służbowe tracą moc obowiązującą z dniem 1. września 1907.

O. k. Urzędnik górniczy okręgowy i Rada górniczy:

(L. S.)

Ferdynand Jastrzębski m. p.

I-sze Stowarzyszenie górnicze w Krakowie.

L. 18 ex 1913.

Kraków, dnia 10. lutego 1913.

Na zasadzie ustawy z dnia 20. grudnia 1911. Nr. 297. Dz. u. p. o zatrudnieniu młodostnych robotników i kobiet w górnictwie, tudzież ustawy z dnia 17. maja 1912 Nr. 107. Dz. u. p. o wypłacie zarobków w górnictwie uchwalona zmiany postanowien §§ 7, 14, 18, 19, 20, 21, 24 i 37 powyższego porządku służbowego na posiedzeniu w dniu 17. listopada 1912 i 19. lutego 1913.

(L. S.)

Przewodniczący I. grupy:

Hugo Kowaryk m. p.

C. k. Urząd górniczy okręgowy w Krakowie.

L. 312 ex 1914.

Kraków, dnia 14 stycznia 1914

Zatwierdza się dla wszystkich kopalń łępejszego okręgu górniczego z wyjątkiem c. k. Salin z tem, że wszelkie dawniejsze porządki służbowe tracą niniejszem moc obowiązującą.

C. k. Urzędnik górniczy okręgowy i Rada górniczy

(l. S.)

Dr. Kuznierek Białobłoch m. p.
